

National Health Service
Republic of Latvia

Informatīvais paziņojums veselības aprūpes profesionāļiem par pārrobežu e-receptēm ārzemju iedzīvotājiem

MyHealth@EUEiropas sadarbības tīkla pamatpakalpojuma platforma

Sākot no 2024. gada 4. marta Eiropas Savienības dalībvalstu, Islandes, Norvēģijas, Lihtenšteinas (turpmāk - Dalībvalsts) iedzīvotāji, uzturoties Latvijas Republikā, varēs iegādāties savā Dalībvalstī izrakstītās e-receptes zāles, jo šī informācija būs pieejama Latvijas aptiekās. Pakalpojums darbojas arī pretējā virzienā - informācija par Latvijas iedzīvotāju e-receptēm būs pieejama arī citu Dalībvalstu aptiekās.

Minētā informācija Dalībvalstu aptiekām ir pieejama Eiropas pamatpakalpojumu platformā. Tomēr jāņem vērā, ka no 4. marta informācijas apmaiņa nebūs uzsākta ar visām Dalībvalstīm, jo Dalībvalstu pievienošanās platformai notiks pakāpeniski. Līdz ar to informācija tiks saņemta tikai no tām Dalībvalstīm, kuras būs jau pievienojušās platformai.

Jāuzsver, ka no 2024. gada 4. marta speciālistiem tiks nodrošināta pieejamība tikai tai informācijai, kas būs pieejama pacienta mītnes valsts informācijas sistēmā jeb lokālajā sistēmā.

Kas ir Eiropas pamatpakalpojumu platforma?

Izmantojot Eiropas pamatpakalpojumu platformu un nacionālos E-veselības kontaktpunktus, tiek nodrošināti pārrobežu e-receptes un pacientu veselības pamatdatu informācijas apmaiņas pakalpojumi.

Katra valsts nosaka arī to, kura organizācija kā datu pārzinis uzņemas atbildību par pacientu datu apstrādi. Katra valsts saskaņā ar šīs valsts tiesību aktiem nosaka, kura organizācija kā

datu pārzinis uzņemas atbildību par pacientu datu apstrādi. Lai noskaidrotu informāciju par Latviju, aicinām skatīt šī dokumenta beigās esošo tabulu.

Kādiem pacienta veselības datiem var piekļūt?

E-receptes un zāļu iegādes informācijai. Latvijas aptiekām E-veselības sistēmā ir pieejama informācija par pacientam izrakstītajām receptēm. Izsniedzot medikamentus uz e-receptes pamata, tiek apstrādāta arī zāļu iegādes informācija. E-receptē ir tāda pati informācija kā papīra receptē - informācija par pacientu, ārstu un izrakstītie medikamenti.

Dokumentu veidi

Eiropas Savienības (ES) ietvaros notiek informācijas apmaiņa par dažādiem dokumentiem.

1) Klīniskie dokumenti, ko aprūpes punktā ir ieguvis veselības aprūpes speciālists, kurš nodrošina pacientu aprūpi viņu fiziskās klātbūtnes laikā. Piemēram:

- Pacienta veselības pamatdati – svarīgākā informācija par pacienta veselību tiek apkopota valstī, kurā tā tiek glabāta. Piemēram, pacienta mītnes valstī, lai to izmantotu ārstēšanai citā Dalībvalstī. Pacientu veselības pamatdati var ietvert informāciju par svarīgiem pacienta datiem. Piemēram, diagnozēm, alerģijām, lietotajiem medikamentiem, veiktajām operācijām.
- Laboratorijas rezultātu pārskats - klīniskie dokumenti, kas satur laboratorisko izmeklējumu rezultātus. Informācija glabājas piederības valstī.
- Attēlu pārskati / attēlu pētījumi un paši attēli – klīniskie dokumenti, kas satur ziņojumus par attēlu pētījumiem un, ja nepieciešams, attēlus (piemēram, saskaņā ar DICOM standartu), kas tiek glabāti piederības valstī.
- Slimnīcas izraksta ziņojums - slimnīcas, kurā pacients ārstējies gan stacionārā, gan ambulatori. Ģenerēts klīniskais dokuments, kurā apkopotas galvenās atradnes. Informācija glabājas piederības valstī.

2) Klīniskais dokuments, ko aprūpes punktā izguvis veselības aprūpes speciālists, kurš sniedz pakalpojumus pacientiem viņu fiziskajā klātbūtnē. Šādos gadījumos klīniskais dokuments ir rīkojums veikt darbību un klīniskais dokuments tiek atgriezts piederības valstij kā veiktās darbības dokumentācija. Piemēram:

- E-recepte un zāļu izsniegšana – iedzīvotājs var saņemt zāļu recepti no vienas valsts veselības aprūpes sniedzēja, bet saņemt zāles citas Dalībvalsts aptiekā.

- Laboratorijas pieprasījums - klīniskais dokuments, kas pieprasa veikt laboratoriskos izmeklējumus attiecīgajā aprūpes punktā esošajai personai. Laboratorijas rezultātu pārskats tiek nosūtīts pacienta mītnes valsts sistēmai.
- Citi pieprasījumi veikt konkrētas procedūras vai pētījumus (piem., attēlu pētījumus) vai hospitalizāciju, par kuriem tiks izveidoti klīniskie dokumenti un pēc procedūras pabeigšanas atgriezti piederības valstij.

3) Klīniskie dokumenti, ko pacients veselības aprūpes punktā sniedz tieši veselības aprūpes speciālistam, kurš nodrošina pacientu aprūpi viņu fiziskajā klātbūtnē. Piemēram:

- Pacientam var būt tieša piekļuve saviem klīniskajiem dokumentiem (piemēram, pacienta veselības pamatdatiem) un viņš, piemēram, var uzrādīt veselības aprūpes speciālistam savu mobilo tālruni, kurā ir redzams klīniskais dokuments.
- Pacienta akreditācijas dati un informācija klīnisko dokumentu izgūšanai tiek glabāta mobilajā lietojumprogrammā (eWallet) un tiek parādīta veselības aprūpes speciālistam. Kā, piemēram, QR kods, ar kuru veselības aprūpes speciālists var piekļūt klīniskajam dokumentam.

4) Klīniskie dokumenti, kas pacienta vai veselības aprūpes speciālista vārdā nosūtīti noteiktām ārstniecības iestādēm vai veselības aprūpes organizācijām. Galvenā atšķirība ir tā, ka pacients fiziski neatrodas vietā, uz kuru tiek nosūtīts klīniskais dokuments. Iespējamie gadījumi ir:

- Klīniskā dokumenta nosūtīšana, lai saņemtu otro atzinumu vai daudznozaru komandas atzinumu.
- Klīniskā dokumenta nosūtīšana noteiktiem adresātiem, kurus identificējis pacients. Tas ietver arī slimnīcas izrakstu un laboratorijas rezultātu pārskata nosūtīšanu, kas izveidoti ārstniecības palīdzības saņemšanas valstī.

Visus iepriekš minētos klīniskos dokumentus var nosūtīt kā:

- strukturētu un kodētu dokumentu, kas tulkots ārstēšanas valsts/piederības valsts valodā;
- klīnisko dokumentu oriģinālus – dokumenti, kas satur pacienta sākotnējo veselības aprūpes informāciju. Piemēram, laboratorijas rezultātus, slimnīcas izrakstus un medicīniskos attēlus.

Šie personas veselības dati ir pieejami tiktāl, ciktāl tie jau ir reģistrēti elektroniskā veidā personas mītnes valstī. Šo datu avots(-i) dažādās valstīs ir atšķirīgs.

Kāds ir personas datu izmantošanas tiesiskais pamats?

MyHealth@EU pakalpojumi būs pieejami atkarībā no katras valsts individuāli noteiktajiem nosacījumiem.

Personu dati Dalībvalstīs tiks apstrādāti saskaņā ar katras Dalībvalsts nacionālajiem normatīvajiem aktiem un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti, un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula).

Latvijā medicīnas datu apstrādes kārtību nosaka Ministru kabineta 2014. gada 11. marta noteikumi Nr. 134 "Noteikumi par vienoto veselības nozares elektronisko informācijas sistēmu".

Ārkārtas situācijas var attaisnot pacienta datu izmantošanu ārstēšanai bez pacienta piekrišanas. Lai noskaidrotu informāciju par Latviju, aicinām skatīt šī dokumenta beigās esošo tabulu.

Kāds ir datu apstrādes mērķis?

Pacienta veselības datu apstrādes galvenais mērķis ir zāļu nodrošināšana pacientam. Tomēr katras Dalībvalsts tiesību aktos var būt noteikti arī papildu mērķi.

Detalizētāk aicinām skatīt šī dokumenta beigās esošo tabulu "Informācija par Latvijas Republikas pakalpojumiem un kārtību".

Kas apstrādā šos datus un kam ir piekļuve tiem?

Pacienta personas datiem varēs piekļūt pilnvaroti un identificēti veselības aprūpes speciālisti, kas ir iesaistīti zāļu atprečošanā aptiekā.

Ir arī citas struktūras. Piemēram, Dalībvalstu nacionālie E-veselības kontaktpunkti, kas apstrādā pacienta datus, lai nodrošinātu to drošu nodošanu aptiekai un no tās, veic reģistrēšanu vai citas saistītas darbības.

Datu apstrādātāju saraksts ir norādīts šī dokumenta beigās esošajā tabulā "Informācija par Latvijas Republikas pakalpojumiem un kārtību".

Kur un cik ilgi tiek uzglabāti personas dati?

Nav paredzēta datu, kas tiek nosūtīti no pacienta piederības valsts uz citu Dalībvalsti, glabāšana (izņemot e-receptes zāļu izsniegšanas datus). Tiek nodrošināta tikai datu atspoguļošana. Tas nozīmē, ka attiecīgās Dalībvalsts ārstniecības persona vai farmaceits sistēmā pieprasa datus un tos apskatās, savukārt zāļu izsniegšanas gadījumā norāda, ka ir izsniegtas zāles (atprečošana).

Kādas ir pacienta tiesības? Kā tās izmantot?

Pacientam ir tiesības piekļūt saviem personas datiem. Papildus tam pacients var izmantot tiesības uz labošanu, dzēšanu, datu piekļuves ierobežošanu. Vairāk informācijas par pilnīgu vai daļēju datu piekļuves aizliegumu var noskaidrot www.eveseliba.gov.lv. sadaļā "E-veselības lietošana" pieejams latviešu valodā).

Vienlaikus pacientam ir tiesības iesniegt sūdzību datu aizsardzības uzraudzības iestādei. Latvijā tā ir Datu valsts inspekcija.

Visu Dalībvalstu uzraudzības iestāžu saraksts ir pieejams tīmekļvietnē:

https://edpb.europa.eu/about-edpb/about-edpb/members_en

Informācija par Latvijas Republikas pakalpojumiem un kārtību

Dalībvalsts	Latvija
Pakalpojums, kuru nodrošina valsts	E-recepte
Dati, ar kuriem notiek apmaiņa	<p>Tiek apstrādāti pacienta demogrāfiskie dati, kas ļauj viņu identificēt, kā arī e-receptes un zāļu iegādes informācija. Izsniedzot medikamentus uz e-receptes pamata, tiek apstrādāta arī zāļu iegādes informācija.</p> <p>E-receptē ir tāda pati informācija kā papīra receptē - ārsta un pacienta identifikācija un izrakstītie medikamenti.</p>
Valsts loma datu apmaiņā	<ul style="list-style-type: none"> • Uz pacienta mītnes valsti tiks nosūtīta e-receptes zāļu izsniegšanas (atprečošanas) informācija. • Nodrošināt, lai pacientu e-receptēm varētu piekļūt veselības aprūpes speciālisti citās Dalībvalstīs. <p><u>Juridiskais pamats</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pirms sniegt pacientam pakalpojumu, ir nepieciešama pacienta piekrišana, lai piekļūtu viņa datiem. <p><u>Piemērojamie tiesību akti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti, un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) • Ministru kabineta 2014. gada 11. marta noteikumi Nr. 134 "Noteikumi par vienoto veselības nozares elektronisko informācijas sistēmu" • Ministru kabineta 08.03.2005. noteikumi Nr. 175 "Recepšu veidlapu izgatavošanas un uzglabāšanas, kā arī recepšu izrakstīšanas un uzglabāšanas noteikumi"
Piekļuves ierobežošana konkrētiem datiem	<ul style="list-style-type: none"> • Pacients var ierobežot piekļuvi konkrētiem datiem <p><u>Kādiem datiem?</u></p> <p>Latvijas iedzīvotājs var noteikt pilnīgu vai daļēju aizliegumu piekļūšanai saviem datiem Latvijas Republikas E-veselības sistēmā. Ja tiek uzstādīts pilnīgs aizliegums, tad ārstniecības</p>

	<p>persona vai deleģētā persona nevarēs ne apskatīt, ne veikt citas darbības ar personas datiem.</p> <p><u>Kā to izdarīt?</u></p> <p>Lai pilnībā liegtu piekļuvi saviem datiem, personai ir jāautorizējas E-veselības portālā www.eveseliba.gov.lv un sadaļā “Personas dati” jāatzīmē “Kartes pilnais aizliegums”, norādot, kuram cilvēkam (ārstam vai deleģētajam cilvēkam) vēlas liegt pieeju datu apskatīšanai.</p> <p>Lai daļēji liegtu piekļuvi saviem datiem, personai ir jāautorizējas E-veselības portālā www.eveseliba.gov.lv un sadaļā “Pacientu karte” – “Veselības pamatdati” vai “Medicīniskie dokumenti” jāatzīmē aizliegums pie informācijas, kuru vēlas aizliegt apskatīt.</p> <p>Liedzot ārstniecības personām pieeju saviem medicīniskajiem datiem, personai ir jāapzinās risks, ko informācijas neesamība</p>
Izmantošanas mērķis	Zāļu izsniegšana
Datu uzglabāšana	Pacienta datus glabā E-veselībā aktīvajā datu bāzē līdz brīdim, kad tiek konstatēts, ka attiecīgais datu subjekts ir miris. Pēc tam šie dati tiek arhivēti (padarīti neizmantojami). Tāpat arhivēti tiek novecojušie dati.
Datu pārzinis	<p>Iestādes nosaukums: Nacionālais veselības dienests</p> <p>Adrese: Cēsu iela 31 k-3, 6. ieeja, Rīga, Latvija, LV-1012</p> <p>E-pasts: nvd@vmnvd.gov.lv</p> <p>Tālrunis: saziņai no Latvijas: 80001234; saziņai no ārzemju numuriem: +371 67045005</p>
Datu apstrādātājs	<p>Iestādes nosaukums: Nacionālais veselības dienests</p> <p>Adrese: Cēsu iela 31 k-3, 6. ieeja, Rīga, Latvija, LV-1012</p> <p>E-pasts: nvd@vmnvd.gov.lv</p> <p>Tālrunis: saziņai no Latvijas: 80001234; saziņai no ārzemju numuriem: +371 67045005</p>
Datu aizsardzības	Iestādes nosaukums: Datu valsts inspekcija

inspektors	Adrese: Elijas iela 17, Latgales priekšpilsēta, Rīga, Latvija, LV-1050 E-pasts: pasts@dvi.gov.lv Tālrunis: +371 67223131
Informācijas paziņojumi pacientiem	www.vmnvd.gov.lv

